



Borelioza je v Sloveniji najpogostejša bolezen, ki jo prenašajo klopi. Povzročajo jo bakterije iz družine borelij. Slovenija sodi med države z največjo pojavnostjo borelioze v Evropi. Največ ljudi zboli v spomladanskih in poletnih mesecih. Pravočasno prepoznavanje in zdravljenje preprečujeta napredovanje bolezni in njene zaplete.

Kako preprečujemo okužbo?

Pred ugrizi klopov se ščitimo z uporabo repelentov, nošenjem svetlih, dolgih oblačil s hlačnicami v nogavicah. Po vsakem obisku narave oblačila zamenjamo in temeljito pregledamo kožo.

Odstranjevanje klopa

Klopa nežno odstranimo z namensko pinceto za odstranjevanje klopov. Pred tem se ga čim manj dotikamo, ne masiramo ga z mazili, oljem, alkoholom ali slino – ko zazna dražljaje, namreč spusti v kožo še več (morda okužene) sline. Ob odstranjevanju se lahko klopova »glava« (ustni del z bodicami) odtrga in ostane v koži, kar ni nevarno, povzroči pa rahlo lokalno draženje (manjšo rdečino, zatrdlino ali gnojno piko, podobno kot droben trn). Telo ga običajno samo izloči v nekaj dneh. Mesto razkužimo in opazujemo kožo nadaljnje 4 tedne. Če se razvijejo znaki vnetja, gnojno žarišče ali rdečina, ki se širi, se posvetujemo z zdravnikom.

Kako bolezen poteka?

1. Zgodnja lokalizirana okužba

Erythema migrans (kolobar) je značilna rdečina okoli mesta vboda klopa, ki se običajno pojavi nekaj dni do nekaj tednov po ugrizu klopa. Rdečina se počasi širi, ob čemer sredina blede in dobi videz kolobarja. Včasih opazimo le rdečo liso (črto), ki predstavlja rob večjega kolobarja. Sprememba ni boleča ali srbeča in je v nivoju kože. Na koži je brez zdravljenja prisotna nekaj dni do

tednov in se ne manjša, tako jo ločimo od lokalne reakcije na vbod insekta. Če se pojavita zatrdlina in rdečina na ušesni mečici, prsni bradavici ali mošnji, gre za borelijski limfocitom.

2. Zgodnja razširjena okužba

Nezdravljena zgodnja okužba napreduje v pojav novih kolobarjev drugod po telesu (razsejani *erythema migrans*). Lahko pride do vnetja sklepov, živčevja (npr. ohromitev obraznih mišic, meningitis), oči ali srca.

3. Pozna okužba

Bolezen včasih napreduje v kronično obliko in se po več mesecih do letih kaže z vnetjem sklepov, živčevja (kronični glavoboli, mravljinčenje, utrujenost itd.) ali kože.

Kako postopamo doma?

Po odstranitvi klopa označimo na koledar mesto ugriza in datum odstranitve klopa ter kožo opazujemo nadaljnje 4 tedne. Če se na tem področju z zamikom pojavi rdečina ali opazimo rdečino, ki se veča (lahko jo očrtamo s pisalom), se posvetujemo z zdravnikom.

Kako jo zdravimo?

Borelioza se učinkovito zdravi z antibiotiki. Zgodnje zdravljenje prepreči razvoj napredovalih oblik bolezni.

Kdaj k zdravniku?

- Če se na mestu vboda klopa ali drugje po telesu pojavi rdečina, ki se širi ali v nekaj dneh ne izzveni in se veča,
- če ima otrok po vbodu klopa vročino, glavobol, občutljivost na svetlobo, slabost z bruhanjem, zaspanost,
- če opazimo obrazno nesimetrijo ali težave pri hoji,
- če opazimo vnetje sklepov (največkrat kolena).

Gradivo je informativne narave in kot tako namenjeno izključno splošnemu informiranju. Gradivo ne more nadomestiti pregleda pri zdravniku. Opisane informacije so splošne narave in morda niso primerne za vsak posamezen primer. V primeru nejasnosti ali vprašanj se posvetujte s svojim zdravnikom, v primeru nujnih stanj vedno pokličite 112. Gradivo temelji na smernicah, veljavnih v maju 2026. Pregledali so ga pediatri in zdravniki, ki obravnavajo otroke in mladostnike. Avtorji gradiva ne zagotavljajo, da so informacije vedno popolne, popolnoma posodobljene ali primerne za vsak klinični primer. Prav tako ne prevzemajo odgovornosti za kakršnekoli posledice, ki bi lahko nastale zaradi uporabe navedenih informacij. Uporaba gradiva je na lastno odgovornost.